

Це допомагає постраждалим одержувати комплексну допомогу, що включає психотерапію, професійну реабілітацію, навчання та підтримку у знаходженні роботи. Технології використовуються для надання психологічної підтримки та навчання копінг-навичкам. Мобільні додатки, онлайн-терапії та телефонні гарячі лінії дозволяють забезпечувати допомогу в режимі реального часу навіть на віддаленій відстані. Групові терапії та підтримуючі спільноти дозволяють постраждалим спілкуватися з іншими, які пережили схожі травматичні досвіди, створюючи відчуття спільності та підтримки. Крім того, реалізація навчальних та професійних програм сприяє отриманню нових навичок та знаходженню нових можливостей у сфері зайнятості.

Залучення місцевих громад та волонтерів до надання психологічної та соціальної підтримки є ще однією важливою практикою. Громадські ініціативи можуть створювати безпечне середовище для постраждалих та сприяти їхній інтеграції в суспільство. Ці підходи можуть служити прикладом для розробки програм в Україні, спрямованих на покращення якості життя та психологічного благополуччя тих, хто пережив війну чи конфліктні ситуації.

Список використаних джерел

1. Омельченко Я. М. Технологія розвитку життєстійкості дітей військовослужбовців, що мають прояви птср, засобом відновлення сприятливого психоемоційного контакту у родині. URL : <https://drive.google.com/file/d/1-safSy0cugPSfv9VI1bBXde8PHq5PHdZ/view>.

Аліна КОВАЛЬОВА
курсантка ННППФПНП
Марина ЛОГІНОВА
викладач кафедри цивільного
права та процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Відповідно до положень цивільного процесуального законодавства, завданнями цивільного судочинства є справедливий та неупереджений розгляд справи, встановлення об'єктивної істини з метою захисту порушених прав, свобод та інтересів як фізичних, так і юридичних осіб. Таким чином інститут доказування у цивільному процесі відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного виконання завдань цивільного судочинства.

Поняття «докази» законодавчо закріплене статтею 76 Цивільного процесуального кодексу України та визначає докази як будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, якими

обґрунтовуються вимоги, та інші факти, що мають значення для прийняття рішення по справі [1]. Слід зауважити, що для визнання певного факту доказом, необхідна його відповідність таким ознакам як допустимість, достовірність, належність і достатність. Сам процес доказування полягає у встановленні обставин, на яких ґрунтується заявлена вимога чи заперечення.

Процес подання та дослідження доказів має чітку законодавчу регламентацію, що визначає права і обов'язки учасників, загальні положення та процедуру доказування. Правове регулювання доказування у цивільному судочинстві має важливе значення для отримання справедливого та неупередженого рішення суду, окрім цього є необхідним для забезпечення дотримання засад цивільного судочинства, зокрема принципу змагальності сторін.

На сьогоднішній день тривають дискусії щодо порушення принципу змагальності сторін в частині, що стосується обов'язку доказування. Неормативно визначено, що обов'язок доказування і збирання доказів покладається на сторони цивільного процесу. Водночас суд наділений повноваженнями збирати докази у випадку необхідності захисту прав малолітніх та неповнолітніх, недієздатних та обмежено дієздатних осіб [2]. Таке положення є цілком виправданим та справедливим, адже порушення прав зазначених осіб є досить поширеним явищем, а самотійно захистити свої права вони не в змозі. Також суд має право з власної ініціативи, якщо має сумніви у добросовісному здійсненні учасниками своїх прав або виконання обов'язків щодо доказів. Варто зауважити, що поняття «добросовісність» не визначено у процесуальному законодавстві, тому ґрунтується лише на внутрішньому переконанні судді [3]. Такий підхід на етапі збирання доказів може слугувати можливістю для зловживання судом своїми правами, що призводить до порушення принципу змагальності сторін. Відтак, у результаті розгляду цивільної справи може бути прийняте необ'єктивне судове рішення.

Отже, виходячи з вищенаведеного можна зробити висновок, що докази у цивільному судочинстві відіграють вирішальну роль при прийнятті судом справедливого та неупередженого рішення у цивільних справах. Проте на сьогоднішній день існує потреба у вдосконаленні цивільного процесуального законодавства.